

DISPOZIȚII COMUNE
2011

CUPRINS

PARTEA I - Dispoziții legale și administrative	4
Articolul 1 - Referințe	4
Articolul 2 - Serviciul responsabil din cadrul Comisiei și corespondența cu acesta	4
Articolul 3 - Participanți.....	5
Articolul 4 - Rolul și obligațiile beneficiarului coordonator.....	5
Articolul 5 - Rolul și obligațiile beneficiarilor asociați.....	6
Articolul 6 - Obligații comune pentru beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați.....	6
Articolul 7 - Cofinanțatorii proiectului	7
Articolul 8 - Subcontractanții.....	7
Articolul 9 - Rolul echipelor externe de monitorizare	8
Articolul 10 - Răspundere civilă	8
Articolul 11 - Conflicte de interese	8
Articolul 12 - Rapoartele tehnice de activitate.....	9
Articolul 13 - Acțiuni de comunicare, publicitate privind sprijinul Uniunii și produse audiovizuale	10
Articolul 14 - Informații spațiale.....	11
Articolul 15 - Modificarea acordului de finanțare	11
Articolul 16 - Întârziere de execuție.....	12
Articolul 17 - Amânarea datei de finalizare a proiectului.....	12
Articolul 18 - Diminuarea rezultatelor și deficiențe tehnice	12
Articolul 19 - Rezilierea proiectului.....	12
Articolul 20 - Confidențialitate	14
Articolul 21 - Protecția datelor.....	14
Articolul 22 - Proprietatea asupra rezultatelor și exploatarea acestora.....	15
Articolul 23 - Dreptul aplicabil și instanța competentă.....	15
PARTEA II - Dispoziții financiare.....	16
Articolul 24 - Contribuția financiară a Uniunii la proiect.....	16
Articolul 25 - Costuri eligibile	17
Articolul 26 - Achiziționarea de terenuri/drepturi, leasing de terenuri	20
Articolul 27 - Costuri neeligibile	21
Articolul 28 - Sancțiuni financiare	22
Articolul 29 - Metode de plată	22
Articolul 30 - Declarația de venituri și cheltuieli.....	25

Articolul 31 - Taxa pe valoarea adăugată.....	26
Articolul 32 - Audit financiar independent	26
Articolul 33 - Audit financiar efectuat de Comisie	26
Articolul 34 - Controalele și inspecțiile efectuate de Comisie.....	27
Articolul 35 - Ajutoare de stat.....	27

DISPOZIȚII COMUNE

PARTEA I - Dispoziții legale și administrative

Articolul 1 - Referințe

Toate proiectele LIFE+ se derulează în conformitate cu următoarele, în ordinea prevalenței:

- Regulamentul (CE) nr. 614/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 mai 2007 (LIFE+)¹,
- dispozițiile speciale ale acordului de finanțare trimis spre semnare beneficiarului coordonator,
- prezentele dispoziții comune incluse în acordul de finanțare,
- propunerea de proiect (denumită în continuare „proiectul”) identificată în acordul de finanțare (anexa I),

care sunt parte integrantă din acordul de finanțare.

Articolul 2 - Serviciul responsabil din cadrul Comisiei și corespondența cu acesta

- 2.1 În scopul punerii în aplicare a dispozițiilor de mai jos, Comisia este reprezentată de Direcția Generală Mediu, în persoana ordonatorului său de credite sau a ordonatorului său de credite subdelegat.
- 2.2 Toată corespondența trebuie să includă numărul de identificare și titlul proiectului și trebuie trimisă la următoarea adresă:

Proiecte LIFE+ privind natura și biodiversitatea, proiect LIFE+ privind acțiuni de informare și comunicare care se referă la de aspecte de natură și de biodiversitate:

**European Commission
Directorate-General Environment
Unit ENV.E.3 - BU-9 3/51
B - 1049 Bruxelles**

Proiecte LIFE+ privind guvernarea și politici de mediu, proiect LIFE+ privind acțiuni de informare și comunicare care nu se referă la aspecte de natură și de biodiversitate:

**European Commission
Directorate-General Environment
Unit ENV.E.4 - BU-9 3/1
B - 1049 Bruxelles**

O copie a corespondenței trebuie trimisă echipei externe de monitorizare desemnate de Comisie.

¹ JO L 149, 9.6.2007, p. 1.

Correspondența este considerată primită de către Comisie la data la care este înregistrată în mod oficial de unitatea responsabilă din cadrul Comisiei, menționată anterior.

Articolul 3 - Participanți

La proiectele LIFE+ pot participa patru tipuri de „participanți”, clasificați în funcție de rolurile și obligațiile lor:

- beneficiarul coordonator,
- beneficiarul asociat (beneficiarii asociați),
- cofinanțatorul (cofinanțatorii) și
- subcontractantul (subcontractanții).

Articolul 4 - Rolul și obligațiile beneficiarului coordonator

- 4.1 Prin „beneficiar coordonator” se înțelege persoana sau entitatea care este singura responsabilă, din punct de vedere legal și financiar, în fața Comisiei, pentru implementarea integrală a măsurilor întreprinse în cadrul proiectului în vederea îndeplinirii obiectivelor acestuia și pentru diseminarea rezultatelor proiectului.
- 4.2 Prin mandatul anexat la acordul de finanțare, beneficiarul coordonator este împuternicit de beneficiarii asociați să acționeze în numele acestora la semnarea acordului de finanțare și a eventualelor modificări ulterioare ale acestuia cu Comisia.
- 4.3 Beneficiarul coordonator acceptă toate dispozițiile acordului de finanțare încheiat cu Comisia.
- 4.4 În virtutea mandatului semnat, beneficiarul coordonator este singurul care are dreptul să primească fonduri de la Comisie și să distribuie sumele în funcție de participarea la proiect a beneficiarilor asociați și conform specificărilor din acordurile încheiate între beneficiarii asociați, astfel cum se stipulează la articolul 4.8.
- 4.5 Ori de câte ori un beneficiar asociat/cofinanțator își reduce contribuția financiară, sarcina de a găsi resursele necesare pentru asigurarea implementării corecte a proiectului îi revine beneficiarului coordonator, cu acordul beneficiarilor asociați. Comisia nu își majorează contribuția sau rata cofinanțării în niciun caz.
- 4.6 Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 24, beneficiarul coordonator contribuie financiar la proiect.
- 4.7 Beneficiarul coordonator este singurul punct de contact pentru Comisie și singurul participant care raportează direct Comisiei cu privire la progresele tehnice și financiare ale proiectului. Prin urmare, beneficiarul coordonator furnizează Comisiei toate rapoartele necesare, în conformitate cu articolul 12.
- 4.8 Beneficiarul coordonator încheie cu toți beneficiarii asociați acorduri care definesc participarea tehnică și financiară a acestora la proiect. Aceste acorduri sunt compatibile pe deplin cu acordul de finanțare semnat cu Comisia, includ o referință precisă la prezentele dispoziții comune și au cel puțin conținutul descris în orientările emise de Comisie. Acordurile sunt semnate de beneficiarul coordonator și de beneficiarii asociați și sunt notificate Comisiei în termen de nouă luni de la data începerii proiectului. Dispozițiile acordului de finanțare,

inclusiv mandatul (articolele 5.2 si 5.3), prevalează în fața oricărui alt acord încheiat între beneficiarul asociat și beneficiarul coordonator care ar putea afecta implementarea acordului menționat anterior, încheiat între beneficiarul coordonator și Comisie.

Articolul 5 - Rolul și obligațiile beneficiarilor asociați

- 5.1 Beneficiarii asociați sunt exclusiv organizațiile identificate ca atare în cadrul proiectului și angajați în implementarea proiectului sub diverse forme pertinente. Beneficiarul asociat semnează acordul prevăzut la articolul 4.8 și este direct implicat în implementarea tehnică a uneia sau a mai multor sarcini din cadrul proiectului.
- 5.2 Prin mandatul anexat la acordul de finanțare, beneficiarul asociat îl împuternicește pe beneficiarul coordonator să acționeze în numele lui la semnarea acordului de finanțare și a eventualelor modificări ulterioare ale acestuia cu Comisia. Astfel, beneficiarul asociat îl împuternicește pe beneficiarul coordonator să își asume întreaga responsabilitate juridică pentru implementarea acordului de finanțare.
- 5.3 Beneficiarul asociat acceptă toate dispozițiile acordului de finanțare încheiat cu Comisia, în special toate dispozițiile care îi privesc pe beneficiarul asociat și pe beneficiarul coordonator. În special, beneficiarul asociat este de acord cu faptul că, în virtutea mandatului semnat, beneficiarul coordonator este singurul care are dreptul să primească fonduri de la Comisie și să distribuie sumele în funcție de participarea la proiect a beneficiarului asociat.
- 5.4 Beneficiarul asociat face tot ce-i stă în putere pentru a-l ajuta pe beneficiarul coordonator la îndeplinirea tuturor obligațiilor care îi revin acestuia în temeiul acordului de finanțare. În special, beneficiarul asociat îi furnizează beneficiarului coordonator orice documente sau informații (tehnice și financiare) necesare, cât mai curând posibil după primirea cererii din partea beneficiarului coordonator.
- 5.5 Fiecare beneficiar asociat trebuie să contribuie financiar la proiect și beneficiază de contribuția financiară a Comisiei în condițiile stipulate în acordul prevăzut la articolul 4.8.
- 5.6 Cu excepția cazului în care Comisia solicită acest lucru, beneficiarii asociați nu raportează direct Comisiei cu privire la progresele tehnice și financiare ale proiectului.

Articolul 6 - Obligații comune pentru beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați

- 6.1 Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați mențin registre contabile actualizate, în conformitate cu convențiile contabile uzuale impuse de lege și de reglementările existente. În scopul urmăririi cheltuielilor și veniturilor, se instituie un sistem de contabilitate analitică (contabilitate pe centre de costuri). Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați păstrează, pe durata proiectului și pentru cel puțin cinci ani de la efectuarea ultimei plăți, toate documentele justificative corespunzătoare pentru toate cheltuielile și veniturile proiectului raportate Comisiei, precum documente cu privire la licitații, facturi, ordine de achiziție, dovezi de plată, fișe de salariu, fișe de pontaj și orice alte documente utilizate la calcularea și prezentarea costurilor. Aceste documente trebuie să fie clare, precise și reale și trebuie prezentate Comisiei la cerere. Beneficiarul

coordonator păstrează copii ale tuturor documentelor justificative ale tuturor beneficiarilor asociați.

- 6.2 Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați se asigură că toate facturile conțin o referință clară la proiect, care le leagă de sistemul de contabilitate analitică.
- 6.3 Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați se asigură că sprijinul Uniunii este făcut public, în conformitate cu articolul 13.
- 6.4 Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați își împărtășesc liber cunoștințele necesare pentru implementarea proiectului.
- 6.5 Beneficiarul coordonator nu acționează, în cadrul proiectului, ca subcontractant sau ca furnizor pentru beneficiarii asociați. Beneficiarii asociați nu acționează, în cadrul proiectului, ca subcontractanți sau ca furnizori pentru beneficiarul coordonator sau pentru alți beneficiari asociați.

Articolul 7 - Cofinanțatorii proiectului

- 7.1 Cofinanțatorii contribuie doar financiar la proiect, nu sunt direct implicați în implementarea tehnică a proiectului și nu beneficiază de finanțarea din partea Uniunii.
- 7.2 Beneficiarul coordonator și/sau beneficiarii săi asociați încheie cu cofinanțatorii orice acorduri necesare pentru a asigura cofinanțarea, cu condiția ca acestea să nu încalce obligațiile beneficiarului coordonator și/sau ale beneficiarilor asociați prevăzute de acordul de finanțare.

Articolul 8 - Subcontractanții

- 8.1 Pentru sarcini specifice cu durată fixă, proiectul poate include subcontractanți, care nu sunt considerați beneficiari asociați.
- 8.2 Subcontractanții furnizează servicii externe beneficiarului coordonator și/sau beneficiarilor asociați, care plătesc prețul întreg corespunzător serviciului furnizat.
- 8.3 Subcontractanții nu investesc financiar în proiect și, prin urmare, nu beneficiază de niciun drept de proprietate intelectuală care decurge din proiect.
- 8.4 Orice beneficiar coordonator/beneficiar asociat public trebuie să atribuie subcontracte în conformitate cu normele aplicabile licitațiilor publice și cu directivele Uniunii privind procedurile de licitație publică.

Pentru contractele care depășesc 125 000 EUR, orice beneficiar coordonator/beneficiar asociat privat invită la prezentarea de oferte concurente de către potențiali subcontractanți și atribuie contractul ofertei care prezintă cel mai bun raport calitate/preț; în cursul acestui proces, beneficiarul coordonator/beneficiarul asociat respectă principiile transparenței și tratamentului egal acordat potențialilor subcontractanți și au grijă să evite orice conflict de interese.

Normele aplicabile licitațiilor menționate la cele două paragrafe anterioare se aplică în egală măsură în cazul achiziționării de bunuri durabile.

- 8.5 Toate facturile emise de subcontractanți trebuie să includă o referință clară la proiectul LIFE+ (numărul și titlul sau titlul scurt) și la comanda/subcontractul emisă/emis de beneficiarul coordonator sau de beneficiarul asociat. Toate

facturile trebuie sa fie suficient de detaliate pentru a permite identificarea elementelor individuale acoperite de serviciul furnizat (descrierea clară și costul fiecărui element).

Articolul 9 - Rolul echipelor externe de monitorizare

- 9.1 În activitatea sa de monitorizare a proiectului, Comisia este asistată de echipe externe de monitorizare. Echipele de monitorizare urmăresc și evaluează progresele proiectului și coerența acestuia cu costurile suportate. Aceste echipe acționează strict în calitate de organisme consultative pe lângă Comisie și sunt independente de proiect, verificând modul de implementare a proiectului și furnizând evaluări ale rapoartelor prezentate Comisiei.
- 9.2 Echipele de monitorizare nu sunt autorizate să ia nicio decizie în numele Comisiei. O recomandare sau o declarație a echipelor de monitorizare prezentată beneficiarului coordonator sau beneficiarilor asociați nu poate fi interpretată ca reprezentând poziția Comisiei.
- 9.3 Echipele externe de monitorizare acționează în temeiul aceluiași norme de confidențialitate ca cele stabilite între participanții la proiect și Comisie (prevăzute la articolul 20).

Articolul 10 - Răspundere civilă

- 10.1 În nicio situație și pentru niciun motiv, Comisia nu poate fi considerată răspunzătoare în caz de reclamații care decurg din acordul de finanțare cu privire la pagube sau vătămări corporale produse pe durata derulării proiectului. Comisia nu acceptă nicio cerere de despăgubire sau de rambursare care însoțește o astfel de reclamație.
- 10.2 Beneficiarul coordonator exonerează Comisia de orice răspundere legată de relația cu beneficiarii săi asociați sau de acordurile semnate cu ei în acest context.
- 10.3 Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați sunt singurii responsabili în raport cu terții, inclusiv în ceea ce privește pagubele de orice fel suferite de aceștia pe durata derulării proiectului.

Articolul 11 - Conflicte de interese

- 11.1 Beneficiarul coordonator și toți beneficiarii asociați se angajează să ia toate măsurile necesare în vederea prevenirii oricărui risc de conflict de interese care ar putea afecta execuția imparțială și obiectivă a acordului de finanțare. Astfel de conflicte de interese ar putea apărea în special ca urmare a unui interes economic, a afinităților de natură politică sau națională, din motive de natură familială sau emoțională sau din orice alte interese comune.
- 11.2 Orice situație care reprezintă un conflict de interese sau care ar putea duce la un conflict de interese pe durata execuției acordului de finanțare trebuie adusă fără întârziere în atenția Comisiei, în scris. Beneficiarul coordonator și toți beneficiarii asociați iau imediat măsurile necesare pentru remedierea situației. Comisia își rezervă dreptul de a verifica adecvarea măsurilor luate și poate întreprinde ea însăși acțiuni suplimentare, în cazul în care consideră că este necesar.

Articolul 12 - Rapoartele tehnice de activitate

12.1 Beneficiarul coordonator trebuie să informeze periodic Comisia cu privire la progresele și realizările proiectului LIFE+, prezentând următoarele rapoarte:

- un raport inițial, care trebuie prezentat în termen de nouă luni de la începerea proiectului;
- un raport final, care trebuie prezentat în termen de trei luni de la finalizarea proiectului;
- în cazul proiectelor cu durata mai mare de 24 de luni și cu o contribuție din partea Uniunii care depășește 300 000 EUR, un raport intermediar care trebuie prezentat, împreună cu cererea de prefinanțare intermediară, după atingerea pragului definit la articolul 29.3;
- în cazul proiectelor cu durata mai mare de 48 de luni și cu o contribuție din partea Uniunii care depășește 2 000 000 EUR, două rapoarte intermediare care trebuie prezentate, împreună cu cererile de prefinanțare intermediară, după atingerea pragurilor definite la articolul 29.3;
- orice rapoarte cu privire la progresele înregistrate, necesare pentru a garanta că durata scursă între rapoartele consecutive nu depășește 18 luni.

În mod excepțional, atunci când pragul definit la articolul 29.3 este atins în primele nouă luni de derulare a proiectului, raportul inițial și raportul intermediar pot fi cumulate într-un singur raport.

Comisia poate solicita în orice moment informații privind gestiunea tehnică și financiară a proiectului.

12.2 Forma și conținutul rapoartelor trebuie să fie în conformitate cu orientările emise de Comisie.

Toate rapoartele trebuie să conțină informațiile necesare care să permită Comisiei să evalueze stadiul de implementare a proiectului, respectarea planului de lucru, situația financiară a proiectului și dacă obiectivele proiectului au fost îndeplinite sau este încă posibil să fie îndeplinite. Raportul inițial, cel intermediar și cel final conțin, de asemenea, informațiile descrise la articolele 12.5, 12.6 și 12.7, respectiv.

12.3 Toate rapoartele, atât versiunea pe hârtie cât și versiunea electronică, se transmit simultan Comisiei și echipei externe de monitorizare desemnate de Comisie, ambele primind o copie integrală a rapoartelor tehnice, inclusiv a anexelor, și o copie a declarației de venituri și cheltuieli.

12.4 Beneficiarul coordonator prezintă autorităților statelor membre o copie a raportului final. Acestea au, de asemenea, dreptul de a solicita o copie a raportului intermediar.

12.5 Raportul inițial

Suplimentar față de informațiile obligatorii conform articolului 12.2, raportul inițial trebuie să evalueze dacă obiectivele și planul de lucru ale proiectului mai sunt valabile. Pe baza raportului inițial prezentat de beneficiarul coordonator și dacă obiectivele proiectului nu pot fi îndeplinite sau planul de lucru nu este fezabil, Comisia poate iniția o procedură de reziliere anticipată, în conformitate cu articolul 19.

12.6 Raportul intermediar

Suplimentar față de informațiile obligatorii conform articolului 12.2, raportul intermediar trebuie să conțină o declarație de venituri și cheltuieli, precum și informații suficiente care să permită o evaluare preliminară a eligibilității costurilor suportate până în momentul respectiv.

12.7 Raportul final

Suplimentar față de informațiile obligatorii conform articolului 12.2, raportul final trebuie să conțină o declarație de venituri și cheltuieli, precum și toate informațiile necesare care să permită Comisiei să evalueze eligibilitatea costurilor suportate și caracterul durabil, pentru viitor, al rezultatelor proiectului.

Articolul 13 - Acțiuni de comunicare, publicitate privind sprijinul Uniunii și produse audiovizuale

- 13.1 Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați fac publice proiectul și rezultatele acestuia, menționând întotdeauna sprijinul primit din partea Uniunii. Fiecare raport de activitate conține detalii cu privire la demersurile în acest sens.
- 13.2 Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați menționează sprijinul primit din partea Uniunii în toate documentele și materialele de comunicare realizate în cadrul proiectului, utilizând sigla LIFE furnizată de Comisie. În ceea ce privește materialele audiovizuale, genericele de început și/sau de sfârșit trebuie să conțină o mențiune explicită și lizibilă a sprijinului financiar acordat prin instrumentul LIFE (de exemplu, „Cu contribuția instrumentului financiar LIFE al Uniunii Europene”).
- 13.3 Sigla LIFE nu poate fi prezentată ca etichetă de calitate certificată sau ca etichetă ecologică, utilizându-se exclusiv pentru activități de diseminare.
- 13.4 Beneficiarul coordonator creează un site web destinat proiectului sau utilizează un site web existent pentru diseminarea activităților, a progreselor și a rezultatelor proiectului. Adresa site-ului web pe care sunt puse la dispoziția publicului principalele rezultate ale proiectului se menționează în rapoarte. Acest site web trebuie să fie disponibil online în termen de șase luni de la începerea proiectului, trebuie să fie actualizat periodic și să fie păstrat online cel puțin cinci ani de la finalizarea proiectului.
- 13.5 Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați construiesc și întrețin panouri de informare care conțin descrierea proiectului, în locurile în care acesta este implementat, precum și în locuri strategice accesibile și vizibile publicului. Sigla LIFE trebuie să apară pe aceste panouri de fiecare dată.
- 13.6 În cazul proiectelor LIFE+ Natură, obligațiile prevăzute la articolele 13.2 și 13.5 se aplică și în cazul siglei Natura 2000. Importanța proiectului în ceea ce privește instituirea rețelei Natura 2000 trebuie prezentată pe panourile de informare.
- 13.7 Un rezumat al proiectului, incluzând numele și coordonatele de contact ale beneficiarului coordonator, va fi disponibil publicului larg pe site-ul web LIFE.
- 13.8 Toate bunurile durabile dobândite în cadrul proiectului trebuie să poarte sigla LIFE, cu excepția cazului în care există o indicație contrară a Comisiei.
- 13.9 Un proiect trebuie să conțină un set de măsuri obligatorii pentru activitățile în rețea. Cu excepția cazurilor în care beneficiarul coordonator justifică în mod corespunzător inadecvarea măsurilor, acestea trebuie să includă vizite, reuniuni,

schimburi de informații și/sau alte astfel de activități în rețea cu un număr corespunzător de alte proiecte LIFE (în curs sau finalizate). De asemenea, pot include schimburi similare cu alte proiecte care nu fac parte din programul LIFE și/sau participarea la platforme de informare legate de obiectivele proiectului (inclusiv la nivel internațional, dacă se justifică). Aceste activități în rețea trebuie să aibă ca scop asigurarea unui transfer eficient de cunoștințe și experiență pentru a încuraja replicarea acestora în contexte similare.

- 13.10 Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 20, Comisia este autorizată să publice, sub orice formă și prin orice mijloc de comunicare, inclusiv pe internet, toate informațiile referitoare la proiect sau produse de acesta pe care le consideră pertinente. Beneficiarul coordonator și toți beneficiarii asociați acordă Comisiei dreptul neexclusiv de a reproduce, dubla sonor (dacă este necesar), distribui sau utiliza orice material audiovizual produs de proiect, integral sau parțial, fără limită de timp, în scopuri necomerciale, inclusiv cu ocazia unor manifestări publice. Cu toate acestea, Comisia nu este considerată „coproducător”. Comisia își rezervă dreptul de a utiliza fotografiile incluse în diversele rapoarte menționate la articolul 12, pentru a ilustra orice material informațional pe care îl produce. Comisia se angajează să menționeze originea acestora prin indicarea numărului de referință al proiectului.

Obiectivul urmărit de Comisie prin publicarea acestor informații este, pe de o parte, să faciliteze diseminarea de informații cu privire la programul LIFE și la proiectele sale și, pe de altă parte, să contribuie la transferul cunoștințelor și al experienței dobândite de proiecte, precum și al rezultatelor obținute de acestea.

Articolul 14 - Informații spațiale

Instrumentele electronice, care includ informații spațiale și sunt produse în cadrul unui proiect LIFE+, trebuie să fie conforme cu Directiva 2007/2/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 martie 2007 de instituire a unei infrastructuri pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană (INSPIRE)².

Articolul 15 - Modificarea acordului de finanțare

- 15.1 Beneficiarul coordonator informează Comisia, în rapoartele tehnice sau prin scrisori, cu privire la orice modificare adusă proiectului astfel cum este prevăzut în acordul de finanțare. Nu se acceptă modificări care ar schimba în mod fundamental obiectivele generale ale proiectului, care ar pune sub semnul întrebării decizia de acordare a finanțării sau care ar periclita tratamentul egal acordat candidaților.
- 15.2 Atunci când modificările sunt semnificative, Comisia trebuie să furnizeze un acord suplimentar scris. Modificările semnificative sunt:
- modificarea semnificativă a naturii sau a conținutului acțiunilor și/sau rezultatelor preconizate;
 - modificarea statutului juridic al beneficiarului coordonator sau al unui beneficiar asociat;
 - modificarea structurii de parteneriat a proiectului;

² JO L 108, 25.4.2007, p. 1.

- modificarea duratei proiectului;
- modificarea bugetului provizoriu al proiectului, prin majorarea cu mai mult de 10 % și cu mai mult de 30 000 EUR a costurilor prevăzute pentru una sau mai multe categorii de cheltuieli. Aceste limite se aplică fiecareia dintre cele trei subcategorii de bunuri durabile, dar nu se aplică categoriei de cheltuieli generale, pentru care limita prevăzută la articolul 25.13 nu poate fi depășită.

15.3 În cazurile prevăzute la articolul 15.2, beneficiarul coordonator prezintă o cerere oficială de modificare, în conformitate cu orientările emise de Comisie. Atunci când o cerere de modificare include modificarea structurii de parteneriat a proiectului și/sau a bugetului pus la dispoziție de un beneficiar asociat sau de un cofinanțator, cererea de modificare trebuie să fie semnată și de beneficiarul asociat/cofinanțatorul în cauză. Comisia își rezervă dreptul de a accepta sau de a refuza cererea și poate decide să nu ia în considerare nicio cerere primită în cursul ultimelor trei luni dinaintea finalizării proiectului.

Articolul 16 - Întârziere de execuție

- 16.1 Data de începere a unui proiect este data indicată în dispozițiile speciale ale acordului de finanțare, indiferent de data la care se semnează acordul de finanțare sau de data la care se plătește prima prefinanțare.
- 16.2 Beneficiarul coordonator informează Comisia, fără întârziere și furnizând toate detaliile, cu privire la orice eveniment care ar putea obstructiona sau întârzia execuția proiectului. Părțile implicate convin asupra măsurilor care trebuie adoptate.
- 16.3 Comisia își rezervă dreptul de a rezilia acordul de finanțare sau de a anula finanțarea atunci când execuția proiectului este întârziată semnificativ, ducând la diminuarea valorii rezultatelor.

Articolul 17 - Amânarea datei de finalizare a proiectului

- 17.1 Data de finalizare a proiectului poate fi amânată numai în situații neprevăzute și excepționale, care fac imposibilă, pentru o anumită perioadă, implementarea uneia sau a mai multor acțiuni din cadrul proiectului.
- 17.2 O cerere de amânare a datei de finalizare a proiectului trebuie prezentată în conformitate cu orientările emise de Comisie și trebuie să conțină informații suficiente care să permită Comisiei să evalueze motivele întârzierii și fezabilitatea unui plan de lucru revizuit. Comisia își rezervă dreptul de a accepta sau de a refuza cererea și poate decide să nu ia în considerare nicio cerere primită în cursul ultimelor trei luni dinaintea finalizării proiectului.

Articolul 18 - Diminuarea rezultatelor și deficiențe tehnice

Comisia își rezervă dreptul de a reduce proporțional cofinanțarea din partea Uniunii în cazul în care cantitatea sau calitatea implementării acțiunilor din cadrul proiectului se diminuează în mod substanțial.

Articolul 19 - Rezilierea proiectului

- 19.1 Comisia poate rezilia acordul de finanțare fără a acorda nicio despăgubire:

- dacă beneficiarul coordonator nu își îndeplinește, fără a exista motive tehnice sau economice valabile, o obligație importantă care îi revine în temeiul acordului de finanțare;
- în caz de forță majoră sau în cazul suspendării acțiunii ca urmare a unor circumstanțe excepționale;
- dacă este clar că obiectivele proiectului nu vor fi îndeplinite; sau
- dacă beneficiarul coordonator este responsabil pentru existența unor nereguli semnificative în gestionarea unui proiect.

19.2 Pentru a rezilia un proiect, Comisia aplică o procedură standard sau o procedură de urgență.

19.3 Procedura standard

- Comisia trimite o primă scrisoare recomandată în care menționează că procedura de reziliere a fost lansată, expune motivele acestei acțiuni și îl invită pe beneficiarul coordonator să respecte obligațiile stabilite în acordul de finanțare și să transmită un răspuns în termen de 30 de zile de la primirea acestei prime scrisori.
- După evaluarea observațiilor trimise de beneficiarul coordonator, Comisia fie anulează sau suspendă procedura de reziliere, fie trimite o a doua scrisoare recomandată prin care comunică beneficiarului coordonator că proiectul este reziliat și stabilește o nouă dată de finalizare a proiectului.

În cazul în care Comisia nu primește un răspuns la prima scrisoare în termen de treizeci de zile de la primirea acesteia, proiectul este considerat încheiat la expirarea termenului respectiv.

În toate cazurile în care procedura se încheie cu rezilierea proiectului, trebuie întocmit un raport final, în termen de trei luni de la noua dată de finalizare a proiectului.

19.4 Procedura de urgență

Comisia poate rezilia acordul de finanțare, cu efect imediat, fără preaviz și fără a acorda niciun fel de despăgubiri, în cazul în care:

- beneficiarul coordonator este declarat în stare de faliment, de lichidare sau face obiectul unor proceduri similare;
- beneficiarul coordonator a făcut în mod deliberat declarații false sau incomplete pentru a obține contribuția financiară a Uniunii prevăzută în acordul de finanțare;
- beneficiarul coordonator a comis, intenționat sau din neglijență, o neregulă semnificativă în execuția acordului, care cauzează sau ar putea cauza prejudicii bugetului Uniunii;
- beneficiarul coordonator se face vinovat de fraudă, de corupție sau de orice altă activitate ilicită în detrimentul intereselor financiare ale Uniunii; sau
- beneficiarul coordonator este declarat vinovat de o infracțiune privind conduita sa profesională printr-o hotărâre cu autoritate de lucru judecat sau se face vinovat de abateri profesionale grave dovedite prin mijloace justificate.

În acest caz, Comisia comunică beneficiarului coordonator, prin scrisoare recomandată, că proiectul este reziliat cu efect imediat. Un raport final trebuie prezentat în termen de trei luni de la noua dată de finalizare a proiectului.

- 19.5 Rezilierea acordului de finanțare din motive de nereguli financiare nu aduce atingere aplicării altor măsuri administrative sau sancțiuni care pot fi impuse în conformitate cu Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene³.

În cazul rezilierii acordului de finanțare, Comisia poate solicita rambursarea integrală sau parțială a sumelor deja plătite. Valoarea cheltuielilor eligibile se poate stabili numai pe baza informațiilor disponibile la finalizarea procedurilor descrise la articolele 19.3 și 19.4.

- 19.6 Beneficiarul coordonator poate rezilia proiectul în orice moment, prin preaviz scris, cu condiția existenței unor motive tehnice și economice valide. Beneficiarul coordonator are obligația de a prezenta un raport final, în termen de trei luni de la preavizul scris menționat anterior, evidențiind stadiul de implementare a proiectului și motivele rezilierii, împreună cu o declarație finală de venituri și cheltuieli, pe baza cărora Comisia va stabili valoarea cheltuielilor eligibile. În cazul în care nu sunt prezentate motive sau Comisia nu acceptă motivele prezentate, se consideră că beneficiarul coordonator a reziliat acordul în mod necorespunzător, iar Comisia poate solicita rambursarea sumelor deja plătite.

Articolul 20 - Confidențialitate

Comisia și beneficiarul coordonator/beneficiarii asociați se angajează să păstreze confidențialitatea oricărui document, a oricărei informații sau a oricărui alt material care le este comunicat cu caracter confidențial și a cărui dezvăluire ar putea dăuna altei părți. Părțile au această obligație și după data finalizării proiectului. Datele cu caracter personal incluse în proiect vor fi gestionate printr-un instrument electronic pus la dispoziția Comisiei Europene, a altor instituții ale Uniunii și a unei echipe externe de monitorizare care sunt obligate să respecte confidențialitatea printr-un acord în acest sens. Instrumentul de gestionare este utilizat exclusiv pentru a gestiona proiecte LIFE.

Articolul 21 - Protecția datelor

- 21.1 Beneficiarul coordonator are dreptul să acceseze date și informații referitoare la proiect aflate în posesia Comisiei și să solicite eventuale rectificări.
- 21.2 Comisia, beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați respectă dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 45/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2000 privind protecția persoanelor fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile și organele comunitare și privind libera circulație a acestor date⁴.
- 21.3 Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 20, beneficiarul coordonator trebuie să cunoască obligațiile stabilite de Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 al

³ JO L 312, 23.12.1995, p. 1.

⁴ JO L 8, 12.1.2001, p. 1.

Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2001 privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei⁵.

Articolul 22 - Proprietatea asupra rezultatelor și exploatarea acestora

- 22.1 Beneficiarul coordonator și/sau beneficiarii săi asociați sunt proprietarii documentelor, ai eventualelor invenții brevetate sau care ar putea fi brevetate, precum și ai cunoștințelor dobândite în cadrul proiectului.
- 22.2 Pentru a promova utilizarea de tehnici sau modele care respectă mediul înconjurător, Comisia consideră deosebit de important ca beneficiarul coordonator să pună la dispoziția Uniunii, în condiții nediscriminatorii și rezonabile din punct de vedere comercial, aceste documente, brevete și cunoștințe, de îndată ce acestea sunt disponibile.
- 22.3 Comisia se așteaptă ca beneficiarul coordonator și/sau beneficiarii săi asociați să respecte dispozițiile articolului 22.2 timp de cinci ani de la finalizarea proiectului.
- 22.4 În cazul în care, din motive nejustificate, beneficiarul coordonator refuză să acorde acces la aceste produse sau să acorde licențe în aceste condiții, Comisia își rezervă dreptul de a aplica dispozițiile articolului 19 sau, în cazul în care proiectul s-a încheiat, să solicite rambursarea integrală sau parțială a contribuției Uniunii.

Articolul 23 - Dreptul aplicabil și instanța competentă

Contribuția Uniunii este reglementată de dispozițiile acordului de finanțare, de normele aplicabile ale Uniunii și, la nivel subsidiar, de legislația Belgiei cu privire la acordarea de finanțări.

Beneficiarul coordonator poate iniția proceduri judiciare în legătură cu deciziile Comisiei privind aplicarea dispozițiilor acordului de finanțare și dispozițiile de implementare a acestuia, în fața Tribunalului Uniunii Europene și, în caz de recurs, la Curtea de Justiție.

⁵ JO L 145, 31.5.2001, p. 43.

PARTEA II - Dispoziții financiare

Articolul 24 - Contribuția financiară a Uniunii la proiect

24.1 Valoarea contribuției financiare a Uniunii se stabilește prin aplicarea procentului specificat în acordul de finanțare la costurile eligibile suportate.

24.2 Suma totală plătită de Comisie beneficiarului coordonator nu poate depăși, în nicio situație, valoarea maximă a contribuției Uniunii stabilite în acordul de finanțare, nici chiar atunci când costurile eligibile reale totale ale unui proiect depășesc bugetul stabilit în acordul de finanțare.

Beneficiarul coordonator se asigură că pentru cofinanțarea proiectului nu se utilizează nicio altă finanțare directă sau indirectă a Uniunii Europene. În cazul în care pe durata implementării proiectului apare o astfel de situație, beneficiarul coordonator trebuie să informeze fără întârziere Comisia cu privire la măsurile pe care intenționează să le adopte pentru a respecta această obligație. Auditorul independent prevăzut la articolul 32 verifică sursele de finanțare a proiectului.

24.3 Fără a aduce atingere obligațiilor stabilite la articolele 4.6 și 5.5, beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați sunt de acord cu faptul că contribuția Uniunii nu poate avea drept scop sau efect generarea unui profit. Profitul se definește ca fiind un surplus de venituri în raport cu costurile proiectului atunci când se prezintă cererea pentru plata finală.

24.4 Veniturile se definesc ca fiind fondurile primite de la Comisie, beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați și de la cofinanțatori, precum și veniturile directe generate, exclusiv și direct, de proiect (precum taxe de participare la conferințe, vânzări de cherestea etc.).

Beneficiarul coordonator trebuie să se asigure că toate veniturile generate de proiect și pe durata implementării acestuia se înregistrează ca venituri directe ale proiectului.

Aceste venituri directe se declară întotdeauna, iar Comisia își reduce contribuția financiară pentru a echilibra situația veniturilor totale față de cea a cheltuielilor totale.

24.5 Fără a aduce atingere dreptului de a rezilia acordul de finanțare în temeiul articolului 19 și dreptului Comisiei de a aplica sancțiunile menționate la articolul 28, în cazul neimplementării sau implementării necorespunzătoare, parțiale sau întârziate a unei acțiuni, Comisia poate reduce proporțional contribuția Uniunii furnizată inițial, în funcție de stadiul efectiv de implementare a acțiunii, în conformitate cu dispozițiile acordului de finanțare.

24.6 Contul sau subcontul bancar utilizat de beneficiarul coordonator trebuie să permită identificarea fondurilor plătite de Comisie. În cazul în care fondurile plătite în acest cont generează dobândă sau beneficii echivalente în conformitate cu legislația statului pe al cărui teritoriu s-a deschis contul, dobânda sau beneficiile în cauză, atunci când sunt generate de plăți de prefinanțare, sunt recuperate de Comisie astfel cum se specifică la articolul 24.7.

24.7 Beneficiarul coordonator informează Comisia cu privire la valoarea dobânzii sau a beneficiilor echivalente generate de prefinanțarea pe care a primit-o de la Comisie. Această notificare se efectuează atunci când se prezintă cererea de plată

a soldului finanțării. Dobânda nu este considerată venit direct al proiectului, iar Comisia o recuperează prin compensare cu plata soldului.

În plus, atunci când prefinanțarea depășește 750 000 EUR, beneficiarul coordonator comunică Comisiei, până la data de 31 ianuarie a anului următor, dobânda sau beneficiile echivalente generate la sfârșitul fiecărui an calendaristic. Această dobândă se recuperează prin ordin de recuperare.

Cu titlu excepțional, atunci când prefinanțarea este mai mică de 50 000 EUR, dobânda generată nu este datorată Comisiei.

Dobânda generată de prefinanțarea plătită statelor membre nu este datorată Comisiei, dar este considerată venit al proiectului în sensul articolului 24.4.

- 24.8 Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați, dacă există, sunt de acord cu faptul că contribuția financiară a Uniunii nu constituie o creanță împotriva Comisiei și, prin urmare, nu poate fi în nicio situație alocată altui organism sau transferată unui terț.

Articolul 25 - Costuri eligibile

- 25.1 Pentru a fi considerate eligibile, costurile trebuie să fie:

- prevăzute în bugetul proiectului sau autorizate în prealabil printr-un act de modificare a acordului de finanțare;
- direct legate de proiectul prevăzut de acordul de finanțare și necesare pentru derularea acestuia;
- rezonabile și conforme cu principiile unei bune gestiuni financiare, în special în ceea ce privește raportul calitate/preț și cost/eficacitate;
- conforme cu legislația aplicabilă în domeniul fiscal și social; și
- suportate efectiv pe durata proiectului, astfel cum prevede acordul de finanțare, înregistrate în conturile sau documentele fiscale ale beneficiarului coordonator sau ale beneficiarilor asociați, precum identificabile și verificabile.

Un cost este considerat ca fiind suportat pe durata proiectului atunci când:

- obligația legală de plată a fost contractată după semnarea acordului de finanțare de către Comisie;
- implementarea acțiunii corespondente a început ulterior datei de începere a proiectului și s-a terminat anterior datei de finalizare a acestuia (singurele excepții sunt reprezentate de costurile aferente garanției bancare ce acoperă perioada cuprinsă între semnarea acordului de finanțare și începerea proiectului și perioada de șase luni după data finalizării proiectului, precum și costurile cu auditorul independent menționat la articolul 32); și
- costul a fost plătit integral înainte de prezentarea declarației financiare finale de venituri și cheltuieli.

- 25.2 Costurile cu personalul se impută în raport cu timpul efectiv dedicat proiectului. Acestea se calculează pe baza salariului brut real sau a salariilor plus contribuțiile sociale obligatorii și orice alte costuri statutare incluse în remunerație, dar excluzând orice alt cost. Timpul lucrat de fiecare salariat în cadrul proiectului se înregistrează și se specifică pe fiecare zi în parte utilizând fișe de pontaj sau un sistem echivalent de înregistrare a timpului, instituit și certificat periodic de beneficiarul coordonator/ beneficiarul asociat.

Contractele de prestări servicii încheiate cu persoane fizice pot fi imputate la această categorie, cu condiția ca persoana fizică în cauză să lucreze la sediul beneficiarului coordonator/beneficiarului asociat și sub supravegherea acestuia și ca această activitate să fie conformă cu legislația națională în domeniu. Timpul lucrat de fiecare persoană fizică în cadrul proiectului se înregistrează și se specifică pe fiecare zi în parte utilizând fișe de pontaj sau un sistem echivalent de înregistrare a timpului, instituit și certificat periodic de beneficiarul coordonator/beneficiarul asociat. Costul eligibil corespunde sumei plătite efectiv persoanei în cauză în relație cu proiectul.

Costurile cu salariile funcționarilor pot fi finanțate numai în măsura în care sunt legate de costurile activităților de implementare a proiectului pe care organizația publică relevantă nu le-ar fi desfășurat dacă proiectul nu s-ar fi realizat. Personalul în cauză trebuie să fie alocat în mod expres unui proiect și să reprezinte un cost suplimentar în raport cu personalul permanent existent. În plus, suma contribuțiilor organizațiilor publice (ca beneficiar coordonator și/sau beneficiar asociat) la proiect trebuie să depășească (cu cel puțin 2 %) suma costurilor cu salariile funcționarilor⁶ imputate proiectului.

25.3 Costurile de călătorie și de ședere se impută în conformitate cu normele interne ale beneficiarului coordonator sau ale beneficiarului asociat.

25.4 Costurile cu asistența externă se raportează la costurile de subcontractare (lucrări efectuate de societăți externe, închirierea de echipament sau infrastructură etc.), în conformitate cu articolul 8.

Costurile aferente achizițiilor sau leasingului (și nu închirierii) de echipamente durabile, infrastructură sau materiale consumabile furnizate prin subcontractare nu se impută la postul bugetar pentru asistență externă. Aceste costuri se declară separat, la posturile bugetare corespunzătoare.

Costurile aferente auditării de către un auditor independent se impută la aceasta categorie.

25.5 Costurile de amortizare aferente bunurilor durabile sunt luate în considerare numai în cazul în care bunurile durabile sunt:

- înregistrate în inventarul bunurilor durabile al beneficiarului coordonator sau al beneficiarului asociat,
- considerate cheltuieli de capital în conformitate cu normele fiscale și contabile aplicabile beneficiarului coordonator sau beneficiarilor asociați ai proiectului și
- achiziționate sau luate în leasing la rate normale de piață.

25.6 Fără a aduce atingere dispozițiilor specifice prevăzute la articolele 25.7 și 25.9, beneficiarul coordonator/beneficiarul asociat aplică propriile norme/standarde contabile interne pentru a calcula costul de amortizare eligibil, ținând seama de tipul de infrastructură/echipament, de data achiziționării/fabricării/leasingului, de durata proiectului și de rata de utilizare reală în scopurile urmărite de proiect. Auditorul independent prevăzut la articolul 32 trebuie să confirme că sumele raportate ca și cheltuieli ale proiectului corespund costurilor de amortizare reale înregistrate în sistemele contabile ale beneficiarului coordonator/beneficiarului asociat.

⁶ Definiția termenului „funcționar” cuprinde angajații permanenți ai organismelor publice.

Aceste costuri de amortizare eligibile sunt limitate însă la următoarele plafoane:

- costuri cu infrastructura: 25 % din costul total de achiziție;
- costuri cu echipamentele: 50 % din costul total de achiziție.

25.7 Prin derogare de la articolul 25.6, în cazul proiectelor finanțate în temeiul programelor LIFE+ Politică și guvernantă în materie de mediu și LIFE+ Biodiversitate nu se aplică niciun plafon pentru prototipuri, ale căror costuri de achiziție sunt eligibile în proporție de 100 % pentru cofinanțare.

Un prototip este o infrastructură și/sau un echipament creat special pentru implementarea proiectului, care nu a fost niciodată comercializat și/sau nu este disponibil ca produs de serie. Prototipul trebuie să aibă un rol esențial în desfășurarea activităților demonstrative din cadrul proiectului. Se pot declara numai componentele achiziționate și utilizate pe durata derulării proiectului.

Un prototip nu poate fi utilizat în scopuri comerciale pe durata derulării proiectului și timp de cinci ani de la finalizarea acestuia. În cazul în care prototipul sau oricare dintre componentele sale este utilizat în scopuri comerciale (de exemplu, este vândut, face obiectul unui leasing, este închiriat sau utilizat pentru a produce bunuri și servicii) pe durata derulării proiectului sau în perioada de cinci ani de la finalizarea acestuia, acest lucru se declară. Costurile creării prototipului se amortizează apoi în conformitate cu articolele 25.5 și 25.6.

25.8 Costurile de amortizare aferente bunurilor durabile dobândite înainte de data începerii proiectului sunt considerate neeligibile. Aceste costuri se consideră incluse în categoria cheltuielilor generale.

25.9 În cazul proiectelor LIFE+ Natură și al proiectelor LIFE+ Biodiversitate, costurile aferente bunurilor durabile, suportate de autorități publice sau organizații neguvernamentale/private necomerciale, legate în mod intrinsec de implementarea proiectului și utilizate într-o măsură semnificativă pe durata acestuia, sunt considerate eligibile integral. Eligibilitatea depinde de angajamentul asumat de beneficiarul coordonator și de beneficiarii asociați de a continua alocarea definitivă a acestor bunuri pentru activități de conservare a naturii și după data finalizării proiectului cofinanțat în cadrul programelor LIFE+ Natură și LIFE+ Biodiversitate.

25.10 În cazul proiectelor LIFE+ Natură, costurile legate de achiziționarea și leasingul de terenuri/drepturi sunt eligibile și se înregistrează separat de bunurile durabile. Se aplică dispozițiile articolului 26.

25.11 Cheltuielile cu materiale consumabile sunt legate de achiziționarea, fabricarea, repararea sau utilizarea tuturor materialelor, bunurilor sau echipamentelor care:

- nu sunt incluse în inventarul bunurilor durabile al beneficiarului coordonator sau al beneficiarilor asociați ai proiectului;
- nu sunt considerate cheltuieli de capital în conformitate cu normele fiscale și contabile aplicabile beneficiarului coordonator sau beneficiarilor asociați ai proiectului; și
- sunt legate în mod specific de implementarea proiectului (cu toate acestea, consumabilele/furniturile de birou de uz general sunt considerate ca fiind incluse în categoria cheltuielilor generale).

25.12 Alte costuri înseamnă orice costuri necesare proiectului, care nu se încadrează într-o categorie definită. Cheltuielile înregistrate trebuie să poată fi verificate și să nu depășească costurile reale.

Costurile suportate pentru depunerea garanției financiare, atunci când aceasta este solicitată de Comisie, se contabilizează la categoria „Alte costuri”.

25.13 Cheltuielile generale sunt eligibile pentru o finanțare forfetară de maxim 7 % din valoarea totală a costurilor directe eligibile suportate efectiv, cu excepția costurilor aferente achiziționării/leasingului de terenuri. Acestea nu trebuie justificate prin documente contabile și sunt considerate eligibile ca și costuri indirecte destinate să acopere costurile indirecte generale aferente angajării, gestionării, cazării și sprijinirii directe sau indirecte a personalului care lucrează în cadrul proiectului.

Articolul 26 - Achiziționarea de terenuri/drepturi, leasing de terenuri

26.1 Costurile generate de achiziționarea de terenuri/drepturi, legate în mod intrinsec de implementarea proiectului LIFE+ Natură și prevăzute în mod explicit de acesta, sunt considerate eligibile integral în următoarele condiții:

- prețurile de achiziție se bazează pe condițiile pieței;
- beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați se angajează să continue alocarea definitivă a acestor bunuri pentru activități de conservare a naturii și după data finalizării proiectului cofinanțat în cadrul LIFE+ Natură;
- în ceea ce privește terenurile achiziționate conform dispozițiilor proiectului, beneficiarul coordonator garantează că înregistrarea acestora la cadastru include o garanție cu privire la alocarea definitivă a terenurilor pentru activități de conservare a naturii. Dacă într-un stat membru cadastrul nu există sau nu furnizează o garanție juridică suficientă, beneficiarul coordonator include în contractul de vânzare a terenului o clauză privind alocarea definitivă a terenului pentru activități de conservare a naturii. În cazul țărilor în care includerea unei astfel de garanții la cadastru și în contractul de vânzare este ilegală, Comisia poate accepta o garanție echivalentă în acest sens, cu condiția ca aceasta să prezinte același grad de protecție juridică pe termen lung și să fie conformă cu cerința prevăzută în anexa I la Regulamentul privind instrumentul LIFE+;
- în ceea ce privește terenurile achiziționate de organizații private, contractul de vânzare și/sau înregistrarea acestora la cadastru includ o garanție cu privire la faptul că, în caz de dizolvare a organizației private sau de incapacitate a acesteia de a administra terenurile în conformitate cu normele de conservare a naturii, proprietatea funciară va fi transferată unui organism juridic activ în principal în domeniul protejării naturii. În cazul țărilor în care includerea unei astfel de garanții la cadastru și în contractul de vânzare este ilegală, Comisia poate accepta o garanție echivalentă în acest sens, cu condiția ca aceasta să prezinte același grad de protecție juridică pe termen lung și să fie conformă cu cerința prevăzută în anexa I la Regulamentul privind instrumentul LIFE+;
- în cazul terenurilor achiziționate pentru a fi schimbate la o dată ulterioară, schimbul se efectuează înainte de finalizarea proiectului, iar dispozițiile prezentului articol se aplică terenurilor primite prin schimb. Terenurile achiziționate pentru a fi schimbate sunt scutite, în etapa de raportare

intermediară, de garanția cu privire la faptul că terenurile în cauză vor fi alocate definitiv pentru activități de conservare a naturii.

- 26.2 Perioada de leasing a unui teren este fie restricționată la durata proiectului, fie de cel puțin 20 de ani și trebuie să fie compatibilă cu nevoile de protejare a habitatului și a speciilor. În caz de leasing pe termen lung al unui teren, contractul de leasing include în mod clar toate dispozițiile și angajamentele care vor permite îndeplinirea obiectivelor sale în ceea ce privește protejarea habitatului și a speciilor.

Articolul 27 - Costuri neeligibile

Următoarele costuri sunt considerate neeligibile și, prin urmare, Comisia nu le include în calculul costurilor eligibile totale:

- orice costuri suportate pentru o acțiune finanțată integral sau parțial prin instrumentele financiare ale Uniunii;
- costuri suportate în legătură cu activități care nu sunt prevăzute de proiect sau cu modificări ale unor acțiuni pentru care acordul suplimentar scris prevăzut la articolul 15 nu a fost furnizat;
- costuri de achiziționare a unor bunuri durabile sau costuri de producere a unor materiale de comunicare, inclusiv panouri de informare și site-uri web, care nu afișează sigla LIFE (și sigla Natura 2000, după caz);
- costuri pentru care un beneficiar coordonator și/sau un beneficiar asociat primește deja un grant de funcționare de la Comisie în perioada în cauză;
- orice costuri legate de orice acțiune considerată măsură compensatorie, care este responsabilitatea unui stat membru și care este decisă în legătură cu Directivele „Păsări” și „Habitat”;
- costuri aferente planurilor de gestionare, planurilor de acțiune și altor planuri similare, redactate sau modificate în contextul unui proiect LIFE+, în cazul în care planul corespunzător nu este operațional din punct de vedere juridic înainte de data finalizării proiectului. Acest lucru include terminarea, înainte de data finalizării proiectului, a tuturor etapelor procedurale/juridice în statele membre în care sunt prevăzute astfel de proceduri;
- costuri din orice categorie de cheltuieli care depășesc cu 10 % și 30 000 EUR cheltuielile prevăzute în buget (astfel cum se menționează la articolul 15.2);
- emiterea de facturi între beneficiarii asociați și între beneficiarii asociați și beneficiarul coordonator;
- costuri care rezultă din tranzacții între departamente ale beneficiarilor asociați sau ale beneficiarului coordonator, cu excepția cazului în care se poate dovedi că aceste tranzacții sunt cele mai avantajoase din punct de vedere economic și exclud toate elementele de profit, TVA-ul și cheltuielile generale;
- pierderi din cursul de schimb valutar;
- cheltuieli nesolicitate sau inutile;
- cheltuieli de distribuție, marketing și publicitate pentru promovarea de produse sau activități comerciale, cu excepția cazului în care acestea sunt indicate în mod specific în proiect;

- orice provizioane pentru eventuale pierderi sau datorii viitoare;
- cheltuieli cu dobânda;
- creanțe îndoielnice;
- cheltuieli sau costuri financiare legate de găsirea/obținerea altor surse de cofinanțare;
- cheltuieli de protocol, cu excepția cazului în care se acceptă că aceste cheltuieli sunt integral și exclusiv necesare pentru desfășurarea activităților din cadrul proiectului;
- orice costuri legate de alte proiecte finanțate de terți;
- bunuri și servicii furnizate cu titlu de donație, inclusiv munca voluntară;
- cheltuieli de călătorie și de ședere, precum și orice formă de remunerare în numele agenților instituțiilor Uniunii și al echipelor externe de monitorizare;
- investiții în infrastructură de amploare;
- cercetare științifică fundamentală;
- taxe de licență, de brevet sau alt tip de taxe legate de protejarea drepturilor de proprietate intelectuală;
- costuri legate de procedurile de înregistrare EMAS și ECOLABEL;
- achiziționarea de terenuri, în cazul în care nu respectă condițiile stabilite la articolul 26.

Și alte costuri ar putea să fie considerate neeligibile dacă nu îndeplinesc criteriile stipulate de articolul 25.

Articolul 28 - Sancțiuni financiare

În temeiul Regulamentului financiar aplicabil bugetului general al Uniunii Europene⁷, orice beneficiar coordonator declarat că și-a încălcat grav obligațiile face obiectul unor sancțiuni financiare între 2 % și 10 % din valoarea finanțării în cauză, ținând-se seama de principiul proporționalității. Acest procentaj poate crește la 4 % - 20 % în caz de recidivă în cei cinci ani de la prima încălcare. Beneficiarul coordonator este notificat în scris, prin scrisoare recomandată, cu privire la orice decizie a Comisiei de a aplica astfel de sancțiuni financiare.

Articolul 29 - Metode de plată

29.1 Contribuția financiară a Uniunii se plătește în două, trei sau patru tranșe.

29.2 O primă prefinanțare, echivalentă cu 40 % din contribuția financiară maximă a Uniunii. Această plată este majorată la 70 % în cazul proiectelor cu o perioadă de implementare de 24 de luni sau mai scurtă sau cu o contribuție din partea Uniunii de 300 000 EUR sau mai puțin. Ambele contribuții se plătesc în termen de 45 de zile de la primirea următoarelor documente:

- acordul de finanțare semnat de ambele părți;

⁷ JO L 248, 16.9.2002, p. 1 și JO L 390, 30.12.2006, p. 1.

- o cerere de plată semnată, care menționează numele și adresa beneficiarului coordonator, numele și adresa băncii, coordonatele contului bancar, numărul de referință al proiectului;
- o garanție financiară. În funcție de viabilitatea financiară a beneficiarului coordonator, evaluată în etapa de selecție, Comisia poate solicita, în etapa de revizuire, o garanție emisă de o bancă sau de o societate de asigurări. Această garanție este egală cu valoarea primei prefinanțări și va acoperi durata proiectului plus șase luni. Valabilitatea acesteia se va prelungi în cazul unei prelungiri a proiectului. În cazuri excepționale, garanția ar putea fi înlocuită printr-o garanție solidară emisă de un terț. Garanția financiară trebuie să fie în formatul stabilit în anexa II.

29.3 O prefinanțare intermediară, echivalentă cu 40 % din contribuția financiară maximă a Uniunii, se plătește în cazul proiectelor cu o perioadă de implementare mai mare de 24 de luni sau cu o contribuție financiară din partea Uniunii care depășește 300 000 EUR. Această plată se efectuează cu condiția ca cel puțin 150 % din prima prefinanțare să fi fost utilizată (ca procent din costurile suportate).

În cazuri excepționale, atunci când perioada de implementare este mai mare de 48 de luni și contribuția Uniunii depășește 2 000 000 EUR, beneficiarul coordonator poate solicita două plăți de prefinanțare intermediară: o primă prefinanțare intermediară echivalentă cu 20 % din contribuția financiară maximă a Uniunii, cu condiția ca cel puțin 100 % din prima prefinanțare să fi fost utilizată (ca procent din costurile suportate); și o a doua prefinanțare intermediară echivalentă cu 20 % din contribuția financiară maximă a Uniunii, cu condiția ca cel puțin 100 % din prima prefinanțare și din prima prefinanțare intermediară să fi fost utilizată (ca procent din costurile suportate).

În cazuri excepționale, când prima prefinanțare nu a fost plătită, beneficiarul coordonator poate solicita o prefinanțare intermediară, cu condiția cheltuirii prealabile a unei sume egale cu cel puțin 60 % din contribuția maximă prevăzută de condițiile speciale. Valoarea acestei plăți se va stabili apoi aplicând procentul specificat de acordul de finanțare la costurile eligibile suportate până la data raportului tehnic intermediar și a declarației de venituri și cheltuieli; ea va fi totuși limitată la 80 % din contribuția maximă prevăzută de condițiile speciale.

În toate aceste cazuri de prefinanțare intermediară, plata se face cu condiția ca prefinanțarea să fi fost solicitată cu cel puțin nouă luni înainte de data finalizării proiectului. Plata se efectuează după ce Comisia aprobă raportul inițial, raportul tehnic intermediar și declarația intermediară de venituri și cheltuieli prevăzute la articolul 12.

Pentru a aproba raportul tehnic intermediar și declarația intermediară de venituri și cheltuieli și pentru a efectua plata, Comisia are la dispoziție 105 zile începând de la data primirii următoarelor documente:

- o cerere de plată semnată, care menționează numele și adresa beneficiarului coordonator, numele și adresa băncii, coordonatele contului bancar, suma solicitată, numărul de referință al proiectului și orice referință specificată de beneficiarul coordonator pentru a identifica plata;
- numărul de înregistrare oficial, organizația, numele și adresa auditorului în cazurile când acest lucru este impus de articolul 32;

- declarația intermediară de venituri și cheltuieli corespondentă, precum și raportul intermediar, conform articolului 12.

Dacă nu se primesc observații din partea Comisiei în acest termen, raportul tehnic intermediar se consideră aprobat. Aprobarea raportului care însoțește cererea de plată nu implică în niciun caz recunoașterea conformității sau autenticității, a caracterului complet și a corectitudinii declarațiilor și informațiilor conținute de acesta.

29.4 Soldul (plata finală) se plătește după ce Comisia aprobă raportul tehnic final și declarația finală de venituri și cheltuieli prevăzute la articolul 12.

Pentru a aproba raportul tehnic final și declarația finală de venituri și cheltuieli și pentru a efectua plata, Comisia are la dispoziție 105 zile începând de la data primirii următoarelor documente:

- o cerere de plată semnată, care menționează numele și adresa beneficiarului coordonator, numele și adresa băncii, coordonatele contului bancar, suma solicitată, numărul de referință al proiectului și orice referință specificată de beneficiarul coordonator pentru a identifica plata;
- declarația finală de venituri și cheltuieli corespunzând întregii perioade de derulare a proiectului și raportul final, conform articolului 12;
- un raport de audit, în cazul în care este impus de articolul 32.

Dacă nu se primesc observații din partea Comisiei în acest termen, raportul final se consideră aprobat. Aprobarea raportului care însoțește cererea de plată nu implică în niciun caz recunoașterea conformității sau autenticității, a caracterului complet și a corectitudinii declarațiilor și informațiilor conținute de acesta.

29.5 Comisia poate suspenda sau respinge cererea de plată în termen de 105 zile de la data primirii cererii de plată și a celorlalte documente necesare conform articolelor 29.2, 29.3 sau 29.4. Comisia trebuie să notifice suspendarea în scris beneficiarului coordonator.

29.6 Dacă termenele de plată menționate anterior se suspendă, termenul restant începe să curgă din nou începând de la data primirii informațiilor suplimentare solicitate.

29.7 În cazul respingerii părții financiare sau a părții tehnice a raportului, termenul de 105 zile începe să curgă din nou începând de la data primirii noilor rapoarte.

29.8 Comisia efectuează plăți în euro (EUR).

29.9 Toate plățile se efectuează către beneficiarul coordonator, în contul bancar indicat în anexa VII. Orice modificare a contului trebuie comunicată imediat Comisiei.

29.10 Costurile transferului sunt suportate astfel:

- costurile de transmitere facturate Comisiei de către bancă sunt suportate de Comisie;
- costurile de primire facturate de către bancă unui beneficiar sunt suportate de beneficiar;
- toate costurile aferente repetării unui transfer din cauza uneia dintre părți sunt suportate de partea care a cauzat repetarea transferului.

29.11 Plata se consideră efectuată în ziua în care este debitată din contul bancar al Comisiei.

- 29.12 Fără a aduce atingere posibilei suspendări a termenului de plată, beneficiarul coordonator are dreptul la penalități de întârziere în conformitate cu articolul 106 din normele de punere în aplicare a Regulamentului financiar⁸.
- 29.13 Dacă o sumă este plătită necuvenit beneficiarului coordonator sau se justifică rambursarea în conformitate cu acordul, beneficiarul coordonator se angajează să ramburseze Comisiei suma în cauză, în condițiile și în termenul specificate de aceasta.
- 29.14 În cazul rezilierii acordului de finanțare în situațiile specificate la articolul 19, Comisia poate solicita rambursarea integrală sau parțială a sumelor plătite beneficiarului coordonator. Comisia stabilește modul și termenul de efectuare a acestei rambursări integrale sau parțiale, aplicând principiul proporționalității.
- 29.15 În cazul în care beneficiarul coordonator nu rambursează aceste sume în termenul stabilit de Comisie, Comisia poate majora sumele datorate prin adăugarea unei dobânzi la rata aplicată de Banca Centrală Europeană la principalele sale operațiuni de refinanțare plus 3,5 puncte procentuale. Rata de referință la care se aplică majorarea este rata aplicabilă în prima zi a lunii corespunzătoare datei finale de plată, astfel cum este publicată în seria C a *Jurnalului Oficial al Uniunii Europene*.
- 29.16 Cheltuielile bancare ocazionate de rambursarea sumelor datorate Comisiei sunt suportate integral de beneficiarul coordonator.
- 29.17 Nota de debit emisă de Comisie și transmisă beneficiarului coordonator care trebuie să ramburseze o anumită sumă Comisiei are titlu executoriu în sensul articolului 299 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.
- 29.18 Dacă plata nu se efectuează în termenul stabilit, sumele datorate Comisiei pot fi recuperate prin compensarea lor cu orice sume datorate beneficiarului coordonator, după informarea în acest sens a beneficiarului coordonator prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau printr-un document echivalent, sau prin încasarea garanției financiare furnizate în conformitate cu articolul 29.2. În circumstanțe excepționale, justificate de necesitatea de a proteja interesele financiare ale Uniunii, Comisia poate efectua recuperarea prin compensare înainte de data scadenței a plății. Nu este necesar acordul prealabil al beneficiarului coordonator.

Articolul 30 - Declarația de venituri și cheltuieli

- 30.1 Declarațiile de venituri și cheltuieli sunt prezentate cu ocazia rapoartelor intermediar și final. Acestea corespund perioadei acoperite de raportul tehnic respectiv.
- 30.2 Declarațiile de venituri și cheltuieli sunt prezentate în conformitate cu orientările furnizate de Comisie. O copie a acestora se transmite Comisiei și o copie echipei externe de monitorizare desemnate de Comisie.
- 30.3 Beneficiarul coordonator certifică faptul că informațiile conținute în cererile de plată sunt complete, fiabile și adevărate, că documentele financiare furnizate Comisiei sunt conforme cu dispozițiile comune menționate, că costurile declarate reprezintă costurile reale și că toate veniturile au fost declarate.

⁸ JO L 111, 28.4.2007, p. 13.

- 30.4 Documentele justificative privind cheltuielile (de exemplu, facturi) nu trebuie anexate la declarația de venituri și cheltuieli. Cu toate acestea, beneficiarul coordonator furnizează Comisiei, la cerere, toate detaliile, inclusiv facturile, necesare pentru evaluarea cheltuielilor și a raportului de activitate corespunzător.
- 30.5 În declarația de venituri și cheltuieli se utilizează numai moneda euro (EUR). Beneficiarul coordonator sau un beneficiar asociat care au conturi deschise în alte monede convertesc sumele în euro utilizând cursul de schimb aplicat de Banca Centrală Europeană în prima zi lucrătoare a anului în care se plătesc cheltuielile. Aceeași regulă de conversie se aplică veniturilor și dobânzilor acumulate la plățile de prefinanțare.

Articolul 31 - Taxa pe valoarea adăugată

- 31.1 Atunci când beneficiarul coordonator sau oricare dintre beneficiarii asociați nu poate să recupereze TVA-ul plătit în cadrul proiectului, această sumă este considerată cheltuială eligibilă.
- 31.2 Pentru ca TVA-ul să fie considerată cheltuială eligibilă, beneficiarul coordonator trebuie să dovedească cu documente legale că el și/sau beneficiarii săi asociați trebuie să plătească și nu pot recupera TVA-ul pentru bunurile și serviciile necesare proiectului.

Articolul 32 - Audit financiar independent

- 32.1 Atunci când contribuția maximă a Uniunii stabilită în dispozițiile speciale depășește 300 000 EUR, declarația finală de venituri și cheltuieli furnizată Comisiei trebuie verificată de un auditor independent, desemnat de beneficiarul coordonator.
- 32.2 Auditorul verifică conformitatea cu legislația națională și cu normele contabile și certifică faptul că toate costurile suportate sunt conforme cu prezentul acord de finanțare. De asemenea, auditorul verifică sursele de finanțare a proiectului, în special faptul că respectiva cofinanțare nu provine din alte instrumente financiare ale Uniunii. Activitatea desfășurată trebuie să fie conformă cu orientările furnizate de Comisie și în formatul specificat de acestea.

Articolul 33 - Audit financiar efectuat de Comisie

- 33.1 Comisia sau orice reprezentant autorizat de aceasta pot audita un beneficiar coordonator sau un beneficiar asociat în orice moment în cursul implementării proiectului și în perioada de până la cinci ani de la efectuarea plății finale a contribuției Uniunii menționate la articolul 29.4.
- 33.2 Auditul se efectuează în mod confidențial.
- 33.3 Comisia sau orice reprezentant autorizat de aceasta are acces la documentația necesară pentru evaluarea eligibilității costurilor participanților la proiect, precum facturi, extrase din ștatul de plată, ordine de achiziție, dovezi de plată, fișe de pontaj și orice alte documente utilizate la calcularea și prezentarea costurilor.
- 33.4 Comisia ia măsurile adecvate pentru a se asigura că reprezentanții săi autorizați tratează în mod confidențial informațiile la care au acces sau care le sunt furnizate.
- 33.5 Comisia poate verifica modul în care beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați utilizează contribuția financiară din partea Uniunii.

- 33.6 Informațiile cu privire la constatările auditului sunt trimise beneficiarului coordonator. Beneficiarul coordonator își poate comunica observațiile Comisiei în termen de o lună de la primirea informațiilor. Comisia poate decide să nu ia în considerare nicio observație trimisă după expirarea termenului respectiv.
- 33.7 Pe baza concluziilor auditului, Comisia ia măsurile pe care le consideră necesare, inclusiv emiterea unui ordin de recuperare integrală sau parțială a plăților pe care le-a efectuat.
- 33.8 Curtea de Conturi poate verifica, conform propriilor proceduri, modul în care a fost utilizată contribuția financiară a Uniunii în cadrul prezentului acord de finanțare.
- 33.9 În temeiul Regulamentului (Euratom, CE) nr. 2185/96 al Consiliului⁹ și în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1073/1999 al Parlamentului European și al Consiliului¹⁰, Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) poate efectua, de asemenea, verificări și controale la fața locului în conformitate cu procedurile stabilite de legislația Uniunii în domeniul protejării intereselor financiare ale Uniunii Europene împotriva fraudei și a altor nereguli. După caz, în urma constatărilor formulate cu ocazia acestor controale, Comisia poate adopta decizii de recuperare.

Articolul 34 - Controalele și inspecțiile efectuate de Comisie

- 34.1 Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați se angajează să permită personalului Comisiei și persoanelor autorizate de aceasta accesul la amplasamentele sau sediile lor în care se derulează proiectul și la toate documentele referitoare la gestiunea tehnică și financiară a acestuia. Accesul persoanelor autorizate de Comisie poate face obiectul unor acorduri de confidențialitate care urmează să fie încheiate între Comisie și beneficiarul coordonator.
- 34.2 Aceste verificări pot fi inițiate în termen de cinci ani de la efectuarea plății finale menționate la articolul 29.4.
- 34.3 Verificările se efectuează în mod confidențial.
- 34.4 Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociați oferă asistență adecvată Comisiei sau reprezentanților autorizați ai acesteia.

Articolul 35 - Ajutoare de stat

Orice ajutor acordat de stat sau prin intermediul unor resurse de stat pentru proiectul care face obiectul prezentului acord trebuie să fie conform cu normele stabilite la articolele 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

⁹ JO L 292, 15.11.1996, p. 2.

¹⁰ JO L 136, 31.5.1999, p. 1.